

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

*А. Бурченя, асистент, Г. Сивулька, асистент
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Земля була, є і буде особливим об'єктом суспільних відносин. Значення землі як провідного ресурсу людського розвитку у сільському господарстві, де вона виступає не лише як просторовий базис, а й як головний засіб виробництва, важко переоцінити. Розпочата в Україні реформа через недостатню фінансову підтримку не була завершена. Багато цілей залишаються недотягнутими, а запровадження ринкових земельних відносин так і не стало запорукою формування сталого землекористування. Уже більше ніж 20 років не розробляються передбачені статтею 184 Земельного кодексу України землепорядні проекти. Використання земель у новостворених господарствах ведеться без науково-теоретичного обґрунтування. Прийняті 04.06.2009р. Закон України № 1443-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження родючості ґрунтів» та Постанова Кабінету Міністрів України за № 1134 «Про затвердження порядку розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь» на місцях не виконуються. Більше того, сільські громади дотепер не знають, які результати принесе реалізація Закону «Про ринок земель» та чи не стане це черговим перерозподілом земель.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями актуальності проблем землеустрою займається низка науковців: М. С. Богіра, П. Г. Казьмір, А. Г. Мартин, Л. Я. Новаковський, А. М. Третяк, В. І. Ярмолюк та ін. Їхні дослідження вказують на те, що існуюча нормативно-правова база та загальний стан земельних відносин значно ускладнюють проведення землеустрою на місцевому (локальному) рівні. Вчені пропонують внесення змін і доповнень до Закону України «Про землеустрій» та деяких інших законодавчих актів щодо закріплення правових підстав проведення землеустрою, вилучення декларативних та непрацюючих правових положень [2].

Постановка завдання. Невід'ємною частиною економічної реформи, яка проводиться в Україні з початку дев'яностих років минулого століття, стало реформування земельних відносин. У країні ліквідовано монополію держави на земельну власність, продовжуються процеси передачі землі у власність юридичним особам і громадянам, які можуть набувати права власності на землю, згідно із законом [2]. Але поряд з позитивними змінами яскраво проглядаються і негативні, позаяк під час реалізації земельної реформи було знехтувано самою землею. Використання землі без проектів призвело до низки кризових явищ економічного та екологічного характеру у землекористуванні. Тому важливим завданням є пошук шляхів удосконалення землеустрою, щоб високі темпи економічного зростання та використання земельних ресурсів збігалися зі збереженням і відновленням родючості ґрунтів та довкілля [1].

Виклад основного матеріалу. За роки проведення земельної реформи земельні ресурси держави суттєво змінилися. Початком земельної реформи вважають 18 грудня 1990 року, коли Верховна Рада Української РСР ухвалила постанову «Про земельну

реформу», згідно з якою всі землі було оголошено об'єктом реформи та започатковано фермерство. Це стало початком перетворення колгоспів і радгоспів на підприємства ринкового типу. Пізніше було прийнято важливі Закони України: «Про підприємництво», «Про власність», «Про приватизацію земельних ділянок» та інші, проведено декілька етапів аграрної реформи, внаслідок чого на кінець 2000 року в країні практично не залишилося колективних сільськогосподарських підприємств, а почали функціонувати господарські товариства (50 %), сільськогосподарські кооперативи (24,7 %), приватні підприємства (21,5 %) та селянсько-фермерські господарства [1]. Як зазначено в [3], земля як основний засіб виробництва в сільському господарстві потребує докорінного поліпшення за допомогою організаційно-господарських, екологічних, економічних, нормативно-правових, науково-технічних і природоохоронних заходів, що мають сповільнити темпи деградації ґрунтів і забезпечити передумови для активізації природоохоронної діяльності щодо стабілізації і поступового поліпшення землекористування. На теперішній час близько половини всіх земель перебуває у приватній власності і використовується на власний розсуд. Гоніння за прибутком призводить до виснаження землі, зниження вмісту гумусу, не запроваджуються сівозміни, не проводиться меліорація земель, у ґрунт не вноситься достатня кількість мінеральних та органічних добрив, у господарствах не розробляють проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування території угідь. Ці проекти повинні б стати на заваді всім негативним і дуже насторожуючим фактам ведення землеробства [4].

Оскільки сільськогосподарськими підприємствами, які займаються виробництвом товарної продукції, є приватно-орендні сільськогосподарські підприємства (ПОСП), то використання земель у цих підприємствах повинно відбуватися згідно з проектами землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін і впорядкування угідь. Розробку таких проектів повинні здійснювати організації й приватні особи, які мають ліцензію на виконання таких робіт. У проектах землеустрою, як вимагається Кабінетом Міністрів України, деталізуються землепорядні та інші заходи з організації раціонального використання та охорони земель. У результаті виконання проекту земельні ділянки мають бути використані відповідно до тих цілей, для яких їх було надано [5]. На наш погляд, у таких проектах найбільшу увагу слід приділити розрахунку еколого-економічної ефективності, яка б охоплювала: розрахунок рівня виробництва продукції рослинництва, матеріально-грошових затрат, розрахунок балансу гумусу та загальної ефективності проекту.

Наведемо результати розрахунку названих показників для господарства (див. табл.).

5. Третяк А. М. Землевпорядне проектування: теоретичні основи і територіальний землеустрій / А. М. Третяк. – К. : Вища шк., 2006. – 219 с.

Бурченя А., Сивулька Г. Актуальні проблеми землеустрою

Розкрито позитивні та негативні сторони ведення землеустрою. Наведено приклади покращання ведення землеустрою. Визначена роль держави у проведенні реформ у сільському господарстві.

Ключові слова: землеустрій, реформа, проект, охорона земель.

Burchenya A., Sivul'ka G. Issues of the day are in organization of the use of land

The positive and negative sides of conduct of organization of the use of land are rotined. The examples of improvement of conduct of organization of the use of land are resulted. A certain role of the state is during the leadthrough of reforms in agriculture.

Key words: organization of the use of land, reform, project, guard of earths.

Бурченя А., Сывулька А. Актуальные проблемы в землеустройстве

Показаны положительные и отрицательные стороны ведения землеустройства. Приведены примеры улучшения ведения землеустройства. Определена роль государства при проведении реформ в сельском хозяйстве.

Ключевые слова: землеустройство, реформа, проект, охрана земель.